ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 24ης Ιανουαρίου 1991 *

Στην υπόθεση C-339/89,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Tribunal de commerce de Paris προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Alsthom Atlantique SA

και

Compagnie de construction mécanique Sulzer SA,

προσεπικαλούμενη: **Union des assurances de Paris,**

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 2, 3, στοιχείο στ, 34 και 85, της Συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους T. F. O'Higgins, Πρόεδρο τμήματος, G. F. Mancini και F. A. Schockweiler, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: W. Van Gerven
γραμματέας: J. A. Pompe, βοηθός γραμματέας

έχοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Compagnie de construction mécanique Sulzer SA, εκπροσωπούμενη από τον Michel Normand, δικηγόρο Παρισιού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

— η εταιρία Union des assurances de Paris, εκπροσωπούμενη από τον Alain Tinayre, δικηγόρο Παρισιού,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον J. Currall, μέλος της νομικής υπηρεσίας της, επικουρούμενο από τον H. Lehman, γάλλο δημόσιο υπάλληλο αποσπασμένο στη νομική υπηρεσία της Επιτροπής,

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Compagnie de construction mécanique Sulzer, που εκπροσωπήθηκε από τους Normand και Holleaux, δικηγόρους Παρισιού, της UAP και της Επιτροπής κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 2ας Οκτωβρίου 1990,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Νοεμβρίου 1990,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με απόφαση της 10ης Μαΐου 1989, η οποία περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 3 Νοεμβρίου 1989, το Tribunal de commerce de Paris υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, ένα προδικαστικό ερώτημα σχετικά με την ερμηνεία των άρθρων 2, 3, στοιχείο στ, 34 και 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της εταιρίας Alsthom Atlantique SA (στο εξής: Alsthom) και της εταιρίας Compagnie de construction mécanique Sulzer (στο εξής: Sulzer) με προσεπικαλούμενη εκ μέρους της Sulzer την Union des assurances de Paris, σχετικά με την κακή λειτουργία κινητήρων σκαφών που προμήθευσε η Sulzer στην Alsthom και τοποθέτησε σε δύο επιβατικά σκάφη που παραδόθηκαν στην ολλανδική εταιρία Holland America Tours (στο εξής: HAT).

3 Το ένα από τα κύρια επίδικα ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου ζητήματα αφορά το άρθρο 1643 του γαλλικού Αστικού Κώδικα, το οποίο ορίζει:

« Ο πωλητής " ευθύνεται για τα κεκρυμμένα ελαττώματα ακόμα και αν δεν τα γνωρίζει εκτός αν, στην περίπτωση αυτή, συνομολογηθεί ότι δεν φέρει ευθύνη ". »

4 Η νομολογία του γαλλικού Cour de cassation ερμηνεύει το άρθρο αυτό κατά την έννοια ότι ο κατασκευαστής ή ο έμπορος λογίζεται κατά αμάχητο τεκμήριο ότι γνωρίζει τα ελαττώματα του πωλουμένου πράγματος και δεν μπορεί να απαλλαγεί από το εις βάρος του τεκμήριο παρά μόνον αν έχει συμβληθεί συμβατικώς με επαγγελματία της ίδιας ειδικότητας.

5 Ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, στο οποίο η Alsthom άσκησε αγωγή ζητώντας να αποζημιωθεί για τα ποσά που χρειάστηκε να δαπανήσει λόγω των κεκρυμμένων ελαττωμάτων των κινητήρων που της προμήθευσε η Sulzer, η τελευταία υποστηρίζει ότι σε κανένα άλλο κράτος μέλος δεν υπάρχει νομολογία όπως αυτή του γαλλικού Cour de cassation, η οποία είναι ικανή να στρεβλώσει τη λειτουργία του ανταγωνισμού και να παρεμποδίσει την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

6 Το Tribunal de commerce de Paris, εκτιμώντας ότι η διαφορά θέτει ζητήματα ερμηνείας των άρθρων 2, 3, στοιχείο στ, 34 και 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

« Έχουν τα άρθρα 2 και 3, στοιχείο στ, σε συνδυασμό με τα άρθρα 85, παράγραφος 1, και 34 της Συνθήκης της Ρώμης, την έννοια ότι απαγορεύουν την εφαρμογή της νομολογίας κράτους μέλους, η οποία δεν επιτρέπει στον έμπορο να αποδείξει ότι δεν γνώριζε το ελάττωμα του πωλουμένου πράγματος κατά τον χρόνο της παραδόσεώς του και έχει ως αποτέλεσμα ότι τον εμποδίζει να επικαλεστεί τις διατάξεις του άρθρου 1643 του γαλλικού Αστικού Κώδικα, το οποίο του επιτρέπει να περιορίσει την ευθύνη του στην περίπτωση που δεν γνώριζε το ελάττωμα, υπό τους ίδιους όρους που μπορούν να το πράξουν οι ανταγωνιστές του των άλλων κρατών μελών κατά το οικείο εθνικό δίκαιο; »

7 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση εκτίθενται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως στην κύρια δίκη, η εξέλιξη της διαδικασίας καθώς και οι γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

8 Πρέπει να σημειωθεί, πρώτον, ότι το άρθρο 2 της Συνθήκης προσδιορίζει την αποστολή της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Οι στόχοι τους οποίους θέτει η διάταξη αυτή συνδέονται με την ύπαρξη και τη λειτουργία της Κοινότητας, η δε πραγμάτωσή τους πρέπει να είναι το αποτέλεσμα της δημιουργίας της κοινής αγοράς και της προοδευτικής προσεγγίσεως της οικονομικής πολιτικής των κρατών μελών που αποτελούν επίσης στόχους στην επίτευξη των οποίων αποσκοπεί κυρίως η Συνθήκη (βλ. απόφαση της 29ης Σεπτεμβρίου 1987, Giménez Zaera, σκέψη 10, 126/86, Συλλογή 1987, σ. 3697).

9 Οι στόχοι αυτοί, που ενέπνευσαν τη δημιουργία της κοινής αγοράς και ειδικότερα η προαγωγή της αρμονικής αναπτύξεως των οικονομικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Κοινότητας, δεν μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία νομικών υποχρεώσεων εις βάρος των κρατών μελών ούτε δικαιωμάτων υπέρ των ατόμων. Επομένως, τα άτομα δεν μπορούν να επικαλεστούν ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων τις διατάξεις του άρθρου 2 της Συνθήκης.

10 Η εγκαθίδρυση καθεστώτος που θα εξασφαλίζει ανόθευτο ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς κατά το άρθρο 3, στοιχείο στ, της Συνθήκης είναι ένας στόχος τον οποίο θέτουν και πολλές άλλες διατάξεις που αφορούν τον ανταγωνισμό (βλ. ιδίως τις αποφάσεις της 13ης Φεβρουαρίου 1979, Hoffmann-La Roche, 85/76, Rec. 1979, σ. 461, και της 9ης Νοεμβρίου 1983, Michelin, σκέψη 29, 322/81, Συλλογή 1983, σ. 3461), μεταξύ των οποίων είναι και το άρθρο 85 της Συνθήκης, το οποίο απαγορεύει τις συμφωνίες και την εναρμονισμένη πρακτική μεταξύ επιχειρήσεων που μπορούν να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς.

11 Πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (βλ. μεταξύ άλλων απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 1987, Vereniging van Vlaamse Reisbureaus, σκέψη 10, 311/85, Συλλογή 1987, σ. 3801), τα άρθρα 85 και 86 της Συνθήκης αφορούν τις ενέργειες των επιχειρήσεων και όχι τα μέτρα που εκδίδουν τα όργανα των κρατών μελών. Η Συνθήκη πάντως επιβάλλει στα κράτη μέλη να μη θεσπίζουν και να μη διατηρούν σε ισχύ μέτρα ικανά να εξαλείψουν την πρακτική αποτελεσματικότητα των διατάξεων αυτών. Αυτό ακριβώς συμβαίνει όταν η εθνική νομολογία ευνοεί ή ενισχύει τη δημιουργία συμπράξεων που αντιβαίνουν στο άρθρο 85 της Συνθήκης.

12 Όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, διαπιστώνεται ότι το αμάχητο τεκμήριο της γνώσεως των ελαττωμάτων του πωλουμένου πράγματος που μνημονεύει το αιτούν δικαστήριο αναπτύχθηκε από τη νομολογία για λόγους προστασίας του αγοραστή και δεν είναι ικανό να ευνοήσει ή να διευκολύνει τη σύναψη συμφωνιών που αντιβαίνουν στο άρθρο 85.

13 Το άρθρο 34 της Συνθήκης απαγορεύει τους ποσοτικούς περιορισμούς επί των εξαγωγών καθώς και τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος μεταξύ των κρατών μελών.

14 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου (βλ. τελευταία την απόφαση της 27ης Μαρτίου 1990, Ισπανία κατά Συμβουλίου, σκέψη 21, C-9/89, Συλλογή 1990, I-1383), το άρθρο 34 αφορά μόνο τα μέτρα που έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα τον περιορισμό ειδικώς των εξαγωγικών εμπορικών ρευμάτων και την καθιέρωση, κατ' αυτόν τον τρόπο, διαφορετικής μεταχειρίσεως μεταξύ του εσωτερικού εμπορίου κράτους μέλους και του εξαγωγικού του εμπορίου, κατά τρόπον ώστε να εξασφαλίζεται ιδιαίτερο πλεονέκτημα υπέρ της εθνικής παραγωγής ή της εσωτερικής αγοράς, εις βάρος της παραγωγής ή του εμπορίου άλλων κρατών μελών.

15 Όπως όμως διαπιστώνεται, η νομολογία του γαλλικού Cour de cassation, για την οποία γίνεται λόγος εν προκειμένω, εφαρμόζεται αδιακρίτως σε όλες τις εμπορικές σχέσεις που διέπονται από το γαλλικό δίκαιο και δεν έχει ούτε ως αντικείμενο ούτε ως αποτέλεσμα να περιορίζει ειδικώς τις εξαγωγές και να ευνοεί κατ' αυτόν τον τρόπο την εγχώρια παραγωγή ή την εσωτερική αγορά. Εξάλλου, οι συμβαλλόμενοι σε σύμβαση πωλήσεως διεθνούς χαρακτήρα είναι κατά κανόνα ελεύθεροι να προσδιορίσουν το δίκαιο που θα διέπει τη συμβατική τους σχέση και να αποφεύγουν κατ' αυτόν τον τρόπο την υπαγωγή στο γαλλικό δίκαιο.

16 Βάσει των ανωτέρω σκέψεων στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι διατάξεις των άρθρων 2, 3, στοιχείο στ, 34 και 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ έχουν την έννοια ότι δεν εμποδίζουν την εφαρμογή νομολογίας κράτους μέλους η οποία έχει ως αποτέλεσμα ότι απαγορεύει στους εμπόρους να αποδείξουν ότι δεν γνώριζαν το ελάττωμα του πωληθέντος πράγματος κατά τον χρόνο της παραδόσεώς του και, επομένως, δεν τους επιτρέπει να επικαλεστούν τις εθνικές διατάξεις δυνάμει των οποίων θα μπορούσαν να περιορίσουν την ευθύνη τους στην περίπτωση που δεν γνώριζαν το ελάττωμα, υπό τις ίδιες συνθήκες που μπορούν να το πράξουν και οι ανταγωνιστές τους των άλλων κρατών μελών.

Επί των δικαστικών εξόδων

17 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που υπέβαλε παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Επειδή η διαδικασία έχει, έναντι των διαδίκων της κύριας δίκης, τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με απόφαση της 10ης Μαΐου 1989 το Tribunal de commerce de Paris, αποφαίνεται:

Οι διατάξεις των άρθρων 2, 3, στοιχείο στ, 34 και 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ έχουν την έννοια ότι δεν εμποδίζουν την εφαρμογή νομολογίας κράτους μέλους η οποία έχει ως αποτέλεσμα ότι απαγορεύει στους εμπόρους να αποδείξουν ότι δεν γνώριζαν το ελάττωμα του πωληθέντος πράγματος κατά τον χρόνο της παραδόσεώς του και, επομένως, δεν τους επιτρέπει να επικαλεστούν τις εθνικές διατάξεις δυνάμει των οποίων θα μπορούσαν να περιορίσουν την ευθύνη τους στην περίπτωση που δεν γνώριζαν το ελάττωμα, υπό τις ίδιες συνθήκες που μπορούν να το πράξουν και οι ανταγωνιστές τους των άλλων κρατών μελών.

O'Higgins Mancini Schockweiler

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 24 Ιανουαρίου 1991.

Ο Γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο Πρόεδρος του δευτέρου τμήματος

T. F. O'Higgins